

Wiadomości Lekarskie

Czasopismo Polskiego Towarzystwa Lekarskiego

Pamięci
dra Władysława
Biegańskiego

TOM LXVIII, 2015, Nr 3 cz. II

Rok założenia 1928

Aluna Publishing

Działalność Koła Lekarskiego przy Towarzystwie Kultury Polskiej Zakarpacia im. Gniewy Wołosiewicz

Activity Polish Physicians of Transcarpathian

Aleksander Pułyk

Państwowy Uniwersytet w Użgorodzie

ABSTRACT

The article presents the history of founding of the Organisation of Polish Physicians of Transcarpathian and their participation in presentation of the achievements of Polish Medical Sciences in Ukraine.

Key words: co-operation, Polish Physicians of Transcarpathian, Polish Medical Sciences

Wiad Lek 2015, 68 (3 cz. II), 419-420

Odrodzenie polskości na terenie Zakarpacia rozpoczęło się po upadku Związku Radzieckiego. Zakarpacie jest regionem wielonarodowościowym, graniczy z Rumunią, Węgrami, Słowacją i z Polską. Choć nigdy teren ten nie znajdował się w granicach Polski, to Polacy mieszkają tu od dawna. Losy każdej polskiej rodziny są wyjątkowe: ktoś dostał się tu przed I Wojną Światową, kiedy Zakarpacie, jak i południe Polski było częścią Austro-Węgier, inny w okresie międzywojennym, ale większość osób polskiego pochodzenia trafiła tu w czasie II Wojny Światowej, poszukując bezpiecznego miejsca do życia, inni bezpośrednio po niej, uciekając przed prześladowaniem władz sowieckich bądź poprzez skierowanie do pracy. Pomysł powstania organizacji, która gromadziłaby osoby polskiego pochodzenia powstał w 1991 roku. Grupa lekarzy polskiego pochodzenia postanowiła spotykać się raz lub dwa razy na miesiąc, by podzielić się informacjami, posłuchać co nowego w Kraju. Grupa była nieliczna – około 12 osób, ale chęci do odrodzenia polskości im nie brakowało. Były wśród nich osoby pamiętające Polskę międzywojenną, które znalazły się na terenie radzieckim po zmianie granic pomiędzy Polską i Związkiem Radzieckim, byli i ci, którzy już urodzili się w państwie Radzieckim po II Wojnie Światowej. Łączyło ich przywiązanie do kultury polskiej. Jedni opowiadali, jak to było w Polsce, inni słuchali i opowiadali to, co udało się znaleźć w mediach. O tej grupie inicjatywnej dowiedział się konsul Generalny RP we Lwowie pan Henryk Litwin. Przyjechał z wizytą na Zakarpacie na zaproszenie władz miejskich w roku 1995 i zainicjował posiedzenie z grupą lekarzy polskiego pochodzenia w Użgorodzie. To posiedzenie odbyło się w jednym z gabinetów przychodni Szpitala Wojewódzkiego w Użgorodzie. Wśród obecnych byli – Halina Wakarowa, Roman Pułyk (starszy), Helena Karaczewcowa-Śniegórska, Aleksander Pułyk. Przy herbacie rozmawiali o Polsce, o nowych możliwościach dla ludności niepodległego ukraińskiego państwa,

o wielkim zainteresowaniu w Polsce działalnością podobnych towarzystw, o pomocy dla wszystkich osób polskiego pochodzenia, o której w imieniu Polski zapewniał Konsul Generalny RP we Lwowie. W miejscowej gazecie o wizycie gościa wysokiego szczebla ukazał się artykuł. Po raz pierwszy grupa polskich lekarzy wyraźnie odczuła związek z Krajem i od tej chwili swoją działalność rozpoczęło Towarzystwo Kultury Polskiej na Zakarpaciu, założono Koło Lekarzy Polskich na Zakarpaciu, następnie z myślą o młodzieży założono szkołę polską. Po raz pierwszy delegacja Koła Lekarzy Polskich Zakarpacia wzięła czynny udział w III Kongresie Polonii Medycznej Świata, który odbywał się w Częstochowej i w Krakowie w 1997 roku. Wygłoszono referat pt. „Wpływ pogody na częstość zachorowań na udar mózgowy” [1]. Na tym światowym zjeździe lekarzy polskich udało się nam zaprzyjaźnić z kolegami z Polski, a także ze Stanów Zjednoczonych, Niemiec, Anglii, Francji, Szwecji, Australii, Czech, Słowacji, Litwy, Białorusi, Mołdawii. Delegacja z Ukraińskiego Zakarpacia złożyła podanie o przystąpienie do Federacji Połonijskich Organizacji Medycznych (FPOM) na ręce nowo wybranego prezesa Krisa Murawskiego. Na kolejnym zebraniu Rady FPOM Koło Lekarskie z Użgorodu zostało przyjęte do grona Połonijskich Organizacji Medycznych.

Od tej pory delegacja lekarzy polskich z Użgorodu brała czynny udział we wszystkich kolejnych Kongresach już jako członek Federacji. Na IV Światowym Kongresie Polonii Medycznej, który odbył się 1–4 czerwca 2000 roku w Warszawie, przedstawiciele z Użgorodu wygłosili referat na temat „Profilaktyka niekorzystnego wpływu pogody na chorych z patologicznym krążeniem mózgowym” [2]. Przedstawiciele Zakarpacia uczestniczyli w przygotowaniu V Kongresu, który odbył się w Katowicach w dniach 29–31 maja 2003 roku, i VI Kongresu, który odbył się w dniach 21–24 czerwca 2006 roku w Częstochowej. Na VII Kongresie w 2010 w Toruniu przedstawiciele Koła Lekarskiego z Zakarpacia

wyłosili referat „Zaburzenie poznawcze u chorych po udarze mózgu”, a na VIII Kongresie, 23–26 maja 2013 w Krakowie, „Czynniki ryzyka otępienia poudarowego” [3,4].

W 2011 roku liczna delegacja Koła Lekarskiego z Użgorodu wzięła czynny udział w III Kongresie Polskich Towarzystw Naukowych. Jedną z sesji kongresu była poświęcona medycynie, a jej temat był skierowany bezpośrednio do lekarzy polskiego pochodzenia na Ukrainie: *Sytuacja i potrzeby edukacyjne lekarzy polskiego pochodzenia na obczyźnie*. Wśród delegatów znaleźli się zarówno lekarze ze stażem, jak i młodzi lekarze: Tatiana Czeczerska - lekarz dermatolog, Anatol Karaczewcew - lekarz rodzinny, Olga Ternuszczak - lekarz chirurg.

Oprócz Kongresów Światowej Federacji Medycznej delegacja lekarzy polskich z Użgorodu brała udział w Zjazdach Lekarzy Polskich, w konferencjach naukowych w Polsce i innych państwach. Delegacja Koła Lekarskiego Zakarpacia brała udział w Naukowych Konferencjach we Lwowie w latach 2001 – 2011, zorganizowanych z okazji uroczystości X i XX lecia Stowarzyszenia Lekarzy Polskich we Lwowie. W 2002 roku w Kijowie przedstawiciele Koła Lekarskiego Zakarpacia brali udział w międzynarodowej konferencji *Wiek XXI i zawód lekarski – doświadczenie w państwach Unii Europejskiej*, którą zorganizowało Polskie Stowarzyszenie Medyczne na Ukrainie. 1–6 czerwca 2004 roku delegacja lekarzy polskich z Użgorodu brała udział w ogólnym zebraniu Polskiego Związku Medycznego w Szwecji (oddział Sztokholm) z okazji X rocznicy jej powstania i czynny udział w minisympozjum *Środowisko a zdrowie*. Na sympozjum wygłoszono referat na temat „Wpływ przyrodniczych okręgów Zakarpacia na przebieg chorób krążenia mózgu” W latach 2006 i 2011 delegacja Koła Lekarskiego z Użgorodu brała udział w uroczystościach z okazji V i X rocznic założenia Polskiego Towarzystwa Medycznego w Moldawii w Kiszyniowie.

Polska jest krajem sąsiednim, mimo to wciąż brakuje na Ukrainie informacji na temat postępów medycyny w Polsce. Głównym celem Koła Lekarskiego przy Towarzystwie Kultury Polskiej Zakarpacia była promocja polskiej nauki medycznej. Wykorzystano kilka możliwości, podążając w tym kierunku. Przedstawiciele Koła Lekarskiego Zakarpacia po powrocie z Polski dzielili się zdobytą wiedzą z kolegami po fachu na Ukrainie. Członkowie Koła Lekarskiego wystąpili inicjatorami podpisania umowy o współpracy pomiędzy Państwowym Uniwersytetem

w Użgorodzie i Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie oraz Śląską Akademią Medyczną. Dzięki nawiązanej współpracy sporo lekarzy z Zakarpacia odbyło staż medyczny w Warszawie, Krakowie i w Zabrzu. Współpraca z Wydziałem Lekarskim ŚAM w Zabrzu odegrała istotną rolę dla rozwoju medycyny Zakarpacka, ułatwiając zdobywanie doświadczenia przede wszystkim w dziedzinie medycyny rodzinnej. Kilkakrotnie delegacja naukowa WL ŚAM na czele z prorektorem ŚAM prof. Aleksandrem Sieroniem brała udział w konferencjach i warsztatach organizowanych dla lekarzy ukraińskich. Za duży wkład w kształcenie lekarzy Zakarpacia, podwyższenie ich kompetencji i wiedzy, a także za osobisty wkład w rozwój współpracy pomiędzy uczelniami w Zabrzu i w Użgorodzie Rada Naukowa Uniwersytetu Narodowego w Użgorodzie postanowiła nadać Profesorowi Aleksandrowi Sieronowi tytuł *doctora honoris causa*.

Praca, której inicjatorami byli lekarze, objęła również inne dziedziny. W 1999 roku założono Szkołę Polską Sobotnio-Niedzielną, dyrektorem szkoły od momentu jej założenia pozostaje Tatiana Pułyk. Na patrona szkoły wybrano wybitnego polskiego uczonego, ks. prof. Józefa Tischnera. Zainteresowanie nauką języka polskiego wielokrotnie przerosło początkowe oczekiwania i założenia, liczba absolwentów szkoły zbliża się do tysiąca, aktualnie w Polsce studiuje kilkaset osób, które do studiów w Polsce przygotowywali się w Szkole Polskiej Sobotnio-Niedzielniej imienia ks. prof. J. Tischnera w Użgorodzie.

Koło Lekarzy Polskich cieszy się dobrą opinią wśród lekarzy Zakarpacia i przyczyniła się szerzeniu wiedzy o Polsce i kultury polskiej.

PIŚMIENNICTWO

1. Buleca B. Wpływ pogody na częstość zachorowań na udar mózgowy. In: Buleca B, Nikberg I, Pułyk A. Streszczenia III Światowego Kongresu Polonii Medycznej Częstochowa – Kraków, 24–28 czerwca. – Częstochowa 1997, 148.
2. Pułyk A. Profilaktyka niekorzystnego wpływu pogody na chorych z patologicznym krążeniem mózgowym. In: Pułyk A, Pułyk T. Streszczenia IV Światowego Kongresu Polonii Medycznej Warszawa, 1–4 czerwca 2000. – Warszawa 2000, 156.
3. Pułyk A. Zaburzenie poznawcze u chorych po udarze mózgu. *Wiad Lek.* 2010;43(2):140–141.
4. Pułyk AR. Czynniki ryzyka otępienia poudarowego. *Wiad Lek.* 2013;64(2 cz.1):121–122.